

Justitiedepartementet

Enheten för migration och asylpolitik

Rådets möte (rättsliga och inrikes frågor) den 3-4 juni 2010

Dagordningspunkt 16

Rubrik: Utkast till rådets slutsatser om underåriga utan medföljande vuxen

Dokument: 9824/10

Tidigare dokument: KOM(2010) 213 slutlig, ”Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet och rådet. Handlingsplan om ensamkommande barn (2010-2014)”.

Tidigare behandlad vid samråd med EU-nämnden:
Inför debatt om ensamkommande barn vid RIF-rådet den 21 september 2009.

Bakgrund

Flera av EU:s medlemsstater har under de senaste åren upplevt en ökning av antalet barn från tredjeländer, som vid ankomsten till EU:s territorium är skilda från sina föräldrar eller andra vårdnadshavare, eller som efter ankomsten lämnas ensamma (s.k. ensamkommande barn). Oavsett anledningen till varför barnen har lämnat sina ursprungsländer, och oberoende av om barnen söker asyl eller andra former av uppehållstillstånd eller vistas illegalt på EU:s territorium, så ställs medlemsstaterna inför samma frågor och svårigheter.

Det är mot denna bakgrund som kommissionen tog upp frågan om de ensamkommande barnen i sitt meddelande från juni 2009 om Stockholmsprogrammet [KOM(2009) 262 slutlig] och angav att en handlingsplan borde upprättas. I Stockholmsprogrammet (EUT C 115, 4.5.2010, s. 1) välkomnade Europeiska Rådet kommissionens initiativ att upprätta en handlingsplan.

Kommissionen antog den 6 maj 2010 meddelandet "Handlingsplan om ensamkommande barn (2010-2014)". Genom handlingsplanen avser kommissionen tillhandahålla en gemensam EU-strategi avseende ensamkommande barn för de närmaste fem åren. Meddelandet översändes den 7 maj 2010 till rådet och Europaparlamentet.

Baserat på kommissionens handlingsplan har det spanska ordförandeskapet den 7 maj 2010 presenterat ett utkast till rådsslutsatser, med målsättningen att rådsslutsatserna ska antas vid Rådet för rättsliga och inrikes frågor den 3-4 juni 2010.

Preliminär svensk ståndpunkt

I och med att många EU-länder, inklusive Sverige, under de senaste åren har tagit emot ett stort antal ensamkommande barn har det stått klart att det finns behov av en gemensam EU-strategi för att hantera de frågor som EU:s medlemsstater ställs inför. Regeringen stödjer därför arbetet med att utveckla en gemensam strategi avseende ensamkommande barn, som fördjupar det europeiska samarbetet och kompletterar medlemsstaternas politik på detta område. Regeringen ser av denna anledning positivt på det spanska ordförandeskapets förslag avseende rådsslutsatser om ensamkommande barn. En gemensam strategi bygger på att samtliga medlemsstater genomför strategin.

Regeringens utgångspunkt är att ensamkommande barn är en utsatt grupp med särskilda behov, och att all politik som har till syfte att hantera de svårigheter som medlemsstaterna ställs inför måste ta hänsyn till barnens behov av skydd och till att barnen tillförsäkras sina rättigheter enligt FN:s barnkonvention. Även rådsslutsatserna ger uttryck för denna ståndpunkt, vilket regeringen välkomnar.

Regeringen anser att det ur ett barnskydds- och barnrättsperspektiv är viktigt att samtliga medlemsstater lever upp till det som man redan har kommit överens om genom den befintliga EU-lagstiftningen. Det gäller både i fråga om mottagandet av ensamkommande barn och rättssäkerhetsgarantier för dessa barn, samt i fråga om återsändandet av de barn som utan tillstånd vistas på medlemsstaternas territorium.

Europaparlamentets inställning

Kommissionens meddelande översändes till Europaparlamentet den 7 maj 2010. Parlamentet har ännu inte yttrat sig över meddelandet.

Förslaget

Ordförandeskapets utkast avseende rådsslutsatser om ensamkommande barn syftar till att identifiera de områden där medlemsstaterna bör stärka

sitt samarbete, och erbjuda en gemensam strategi för de frågor där ett förstärkt samarbete är särskilt påkallat.

Förslaget innehåller följande element:

1. Avseende kunskap om fenomenet

Avseende detta området innehåller utkastet förslag om att åtgärder bör vidtas för att förbättra insamlandet av uppgifter och det ömsesidiga informationsutbytet mellan medlemsstaterna, samt för att förbättra de analyser som görs av befintliga uppgifter. Som en del i detta föreslås ett bättre utnyttjande av statistikförordningen (förordning (EG) 862/2007), ett mer utvecklat samarbete med olika EU-byråer och nätverk samt en förstärkt roll för dessa, i syfte att fördjupa kunskapen om fenomenet med de ensamkommande barnen.

2. Avseende förebyggande av riskfylld migration och människohandel

Avseende detta området innehåller utkastet förslag om att EU:s instrument för externt samarbete samt nationella instrument bör utnyttjas och samordnas väl för att finansiera projekt i tredjeländer för att förebygga att barn migrerar under farliga förhållanden. Vidare bör projekt prioriteras som avser förebyggande arbete på den lokala nivån, utbildning av personal i att upptäcka olika risksituationer, studier för att bättre förstå orsakerna bakom ensamkommande barns migration och initiativ som skapar alternativ till migration i barnens ursprungsländer.

3. Avseende mottagande och rättssäkerhetsgarantier i EU

Avseende detta området innehåller utkastet förslag om att kommissionen ska inbjudas att utvärdera den befintliga EU-lagstiftningen i fråga om mottagandeförhållanden och rättssäkerhetsgarantier för ensamkommande barn. Det föreslås också att riktlinjer ska tas fram avseende bästa tillvägagångssätt i fråga om åldersbedömningar, och att befintliga operativa nätverk ska utnyttjas eller vid behov upprättas för att underlätta efterforskning av familjemedlemmar och andra anhöriga. Vidare föreslås att medlemsstaterna bör fatta beslut så snabbt som möjligt, vilka beaktar vikten av att finna hållbara lösningar för barnen, att medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att bekämpa ensamkommande barns försvinnanden och för att övervaka att omvårdnaden om ensamkommande barn ska ske i enlighet med principen om barnets bästa, samt att medlemsstaterna ska vidta åtgärder till skydd för offer för människohandel, bland annat genom att genomföra den gemensamma lagstiftningen om skydd för offer för människohandel på ett adekvat sätt. Slutligen föreslås att Europeiska flyktingfonden och integrationsfonden bör utnyttjas för projekt som avser mottagandevillkor för ensamkommande barn och integration av dessa barn.

4. Avseende tredjeländer

Avseende detta området innehåller utkastet förslag om att frågor avseende skydd av barn ska ingå i de dialoger om mänskliga rättigheter och migration som EU för med tredjeländer, att särskilda bestämmelser avseende barns migration och samarbete i dessa frågor ska införas i relevanta avtal som sluts med tredjeländer, att EU:s instrument för externt samarbete samt nationella instrument bör utnyttjas för kapacitetsbyggande i tredjeländer i frågor som rör skydd av barn, samt att Frontex och andra byråer bör uppmanas att vidta åtgärder i fråga om stöd till utbildning av personal vid gränsmyndigheter i tredjeländer.

5. Avseende återvändande och återintegrering i ursprungslandet

Avseende detta området innehåller utkastet förslag om att uppmana kommissionen att studera lagstiftning och praxis i medlemsstaterna i fråga om återvändande av barn, att metoder bör utvecklas för att uppmanas frivilligt återvändande, att operativa nätverk bör utnyttjas för att underlätta återvändandet av barn och upprätta kontakter med myndigheter i ursprungsländerna, samt att EU:s instrument för externt samarbete samt nationella instrument bör utnyttjas för projekt som avser att underlätta återvändande och återintegrering av ensamkommande barn i barnens ursprungsländer. Vidare föreslås att kommissionen bör uppmanas att prioritera finansiering av projekt genom Europeiska återvändandefonden, vilka avser att skapa förutsättningar för att erbjuda återvändande barn omvårdnad och underlätta återintegrering i de fall när barnets familjemedlemmar inte kan hittas, att erbjuda stöd till familjer och lokalsamhällen för återintegrering av återvändande barn, samt att utveckla möjligheter till utbildning för återvändande barn.

Gällande svenska regler och förslagens effekter på dessa

Rådsslutsatserna kommer inte i sig att påverka svenska regler.

Ekonomiska konsekvenser

Rådsslutsatserna har i sig inga budgetära konsekvenser.

Övrigt